

О. Акіліна, Л. Ільч
«Економіка праці та соціально-трудові відносини»*

Перехід України до ринкових відносин супроводжувався появою низки принципово нових явищ на ринку праці та в соціально-трудовій сфері, зміною наукових поглядів щодо них, розробленням нової парадигми зайнятості, формуванням відповідної законодавчої бази тощо. З огляду на це виникла об'єктивна потреба у створенні таких підручників і навчальних посібників з дисципліни «Економіка праці та соціально-трудові відносини», які враховували б сучасні трансформації в економіці України, новітні наукові розробки щодо функціонування та регулювання ринку праці, зміни вітчизняного та міжнародного трудового права, перехід до міжнародних статистичних стандартів тощо.

Сучасний навчальний посібник з дисципліни «Економіка праці та соціально-трудові відносини» покликаний сприяти формуванню теоретичних і практичних знань студента щодо функціонування, розвитку та регулювання ринку праці, ефективній участі його у системі нових соціально-трудових відносин, підвищенню адаптованості до змін на ринку праці.

Рецензований навчальний посібник розроблено відповідно до вимог Галузевих стандартів вищої освіти (освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю напряму 0501 «Економіка і підприємство», затвердженої МОН України 7 червня 2006 р.), узгоджено за структурою та змістом. Структурно він містить чотирнадцять тем і побудований у такий спосіб, що дає змогу досягти основної мети вивчення курсу «Економіка праці та соціально-трудові відносини» — формування теоретичних і практичних знань щодо функціонування, розвитку та регулювання соціально-трудових відносин у суспільстві.

Зміст навчального посібника охоплює широкий спектр соціально-економічних проблем і дає можливість у доступній формі донести студентам знання про процеси та явища, характерні для соціально-трудової сфери, зокрема такі, як сутність та елементи організації праці; структура населення; зайнятість і безробіття; формування та розвиток сучасних соціально-трудових відносин; якість трудового життя; соціальний захист; оцінка ефективності та оплата праці; становлення, функціонування та регулювання ринку праці; управління людським і трудовим потенціалом; теоретичні основи механізму функціонування соціального партнерства в Україні; аудит соціально-трудової сфери; значення МОП в організації праці та регулюванні соціально-трудових відносин тощо. Основний понятійний апарат економіки праці авторами сформовано відповідно до міжнародних стандартів та норм трудового права.

Навчальний посібник містить значну кількість схем, таблиць, рисунків, що дає змогу студентів глибше зрозуміти та проаналізувати об'єкт, який розглядається. Схеми побудовано логічно правильно, таблиці та рисунки відображають останні на момент написання навчального посібника статистичні дані. Наявність контрольних запитань і тестів забезпечує можливість ефективного самостійного вивчення дисципліни. Загалом виконується важлива вимога до сучасної навчальної літератури вищої школи — високий професійний рівень та водночас доступність і простота викладення основних теоретичних положень.

Проте навчальний посібник, на думку рецензента, не позбавлений певних недоліків. По-перше, він містить багато теоретичного матеріалу щодо еволюції окремих концепцій. При викладенні курсу «Економіка праці та соціально-трудові відносини» цього можна уникнути, зупинившись на певному (або загальноприйнятому) тлумаченні поняття або категорії, прихильниками якого є автори. По-друге, безумовно позитивною рисою цього навчального посібника є те, що автори використовують власні наукові розробки. Водночас слід пам'ятати, що важливими для студента є не стільки процес та обґрунтування дослідження, скільки його результат. Зауважу, що розгляд питання про аудит соціально-трудової сфери є надто детальним і може бути скорочений. Не варто обтяжувати виклад матеріалу деталями проведення такого аудиту, оскільки це має висвітлюватися у спеціальних підручниках з організації та проведення аудиту.

В цілому навчальний посібник «Економіка праці та соціально-трудові відносини», підготовлений кандидатами економічних наук О. В. Акіліною та Л. М. Ільч, виконаний на високому науково-методичному рівні та буде корисним як для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів і слухачів інститутів післядипломної освіти, так і для спеціалістів у сфері праці та зайнятості.

В. Онікієнко,
доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України,
завідувач сектора міжвідомчої координації та проблем соціалізації економічного розвитку територій,
головний науковий співробітник РВПС України НАН України

* Акіліна О. В., Ільч Л. М. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посібн. / О. В. Акіліна, Л. М. Ільч. — К. : Алерта, 2010. — 734 с.